

NARODNI DNEVNIK

Sehaja vsak dan opoldne, izveniš nedej
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Reklami se ne vnašajo. — Oglasi po tarifu.

Enemu vprašanju naj se prilepi znamka
za odgovor.

Redna pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Še o iztirjevanju davkov.

V svoji znani okrožnici je naročil finančni delegat davčnim uradom, da je treba brezobzirno iztirjati zaostale davke. Recimo, da je naročilo finančnega delegata v vsakem oziru korektno. Tedaj pa vprašamo tole:

Kaj, ko bi davkoplačevalci pričeli neusmiljeno iztirjavati denar, ki jim ga je dolžna država?

Tako vsi vemo, da je dolžna država še vsem 20 odstotne odtegljaje. Ta dolg znaša tepe milijone in marsikak davkoplačevalec ne bi bil v zadregi s plačevanjem davkov, če bi prejel plačane 20 odstotne odtegljaje, ki so se izvršili ob priliki žigosanja bankovcev in ki bi morali biti že izplačani.

Kaj bi bilo, če bi lepega dne prišli davkoplačevalci na davkarje in hoteli plačati zaostanke s potrdili o izvršenih in neplačanih odtegljajih?

Druga stvar! Investicijsko posojilo bi morali vsi državni uradi sprejemati po nominalni in ne po kurzni vrednosti. Kaj, ko bi davkoplačevalci hoteli plačati davčne zaostanke s papirji investicijskega posojila?

Taka je namreč stvar. Država ima pravico, da zaostale davke iztirja. Ravno isto pravico pa ima tudi državljani, da pride do svoje pravice. In kakor ne more država v gotovem trenutku zadostiti svoji obveznosti in je dolžnost državljan, da potrpi in da ne spravlja državo v težak položaj, ravno tako pa mora država upoštevati, da more tudi davkoplačevalec priti v zadrego in da mora država potrditi.

In tak položaj je sedaj! Velik in neadekvaten dvig dinarja je hipoma pritisnil vse naše gospodarstvo in šele sčasoma bo mogoče naše gospodarstvo prilagoditi novemu stanju. To pa se bo zgodilo tem kasneje, čim več drugih neprilik bo treba premagati v našem gospodarstvu.

Če torej hoče finančna uprava, da se jim preje konsolidira slovensko gospodarstvo — in samo konsolidirano gospodarstvo more dati davke — potem mora ona pomagati slovenskemu gospodarstvu. Najmanj pa, kar smemo pričakovati je to, da se ne dela od strani finančne uprave novih težav.

Slovensko gospodarstvo ne trpi trenutno samo od dviga dinarja, temveč njegova trajna rana je v tem, da je izgubila Slovenija na zapadu Trst in da na vzhodu vedno močnejši postaja Zagreb. Gospodarska pozicija Slovenije pada, ker nima zveze z morjem. To zvezo bi država morala dati in dokler te zveze ni, tudi Slovenija ne more konsolidirati svojega gospodarstva.

Država je odvisna od davkoplačevalcev in davkoplačevalci od države. Zato pa je tudi potrebno, da je med obema strpljivost in da eden drugemu pomaga. Če potrpi davkoplačevalec glede 20 odstotnih odtegljajev, potem mora potrditi tudi država zaradi davkov. In če je obziren davkoplačevalec zaradi investicijskega posojila, potem mora biti obzirna tudi država zaradi zaostalih davkov. Vse to je tako jasno, da ne more biti bolj in zato je brezobzirno iztirjevanje davkov napačno.

Ni pa niti državi v korist, ker more na novo sprožiti vprašanje 20 odstotnih odtegljajev in bo imela država od iztirjanj zaostankov samo ta »dobiček«, da bo morala še večje vsote plačati za odtegljaje.

Zato je obzirnost nujna in zlasti v davčnih vprašanjih.

Zasedanje Zveze narodov.

Zeneva, 10. septembra. Včerajšnja seja Zveze narodov je bila zelo dobro obiskana. Tribune so bile zasedene do zadnjega kotička. Govoril je lord Robert Cecil, ki je komentiral smrt Vivianija in Brantinga. Danski delegat Zahle je izjavil, da sedaj ni čas, da bi se prerekali, kdo je krivec svetovne vojne, marveč treba je misliti, da se preprečijo nove vojne.

Krogi Sveta narodov opozarjajo posebno na neko mesto v govoru Painlevéja, kjer govori o gospodarski organizaciji sveta. Trdijo, da namerava finančna delegacija predlagati sestanek velike mednarodne konference, ki se bo bavila z gospodarskimi vprašanji. Ta konferenca bo imela isti pomen, kakor finančna konferenca, ki se je vršila leta 1920. v Bruslju.

Včeraj so se sestali Chamberlain, Briand, Vandervelde in Scialoja. Na sestanku so bili navzoči tudi strokovnjaki, ki so sodelovali na londonski juridični konferenci. Izmenjane so bile misli o garancijskem paktu in o nameravanem sestanku s Stresemannom.

Svet Zveze narodov je imel včeraj pod predsedstvom Brianda javno sejo. Briand je poročal o delu mednarodnega komiteta za intelektualno sodelovanje.

VAŽNE KONFERENCE DRŽAVNIKOV.

Bern, 10. septembra. Konferenca Brianda in Painlevéja z Baldwinom v Aix les Bains je trajala poldrugo uro. Predmet razgovora se ne omenja. Politični krogi smatrajo, da se je vršila konferenca okoli garancijskega pakta in ženevskega protokola, na katerega Angleška ni hotela pristati. Takoj po povratku je imel Briand daljšo konferenco z dr. Ninčičem kot predsednikom komisije za razorožitev.

ŠTEVILNE KONFERENCE RADIĆA.

Zeneva, 10. septembra. Včeraj je rumunski zunanji minister Duca posetil St. Radića in z njim dalj časa konferiral. Razen tega sta oba državnika konferirala s sir. Edvard Boylem, predsednikom balkanskega komiteta, ki je Radića povabil na obed. Nato je sledila konferenca s Kalfovom in Madžarovom.

Po sestanku St. Radića s Pašićem.

VODILNI ITALIJANSKI LIST O SESTANKU ST. RADIĆA S PAŠIĆEM.

Milano, 10. septembra. »Corriere della Sera« poroča iz Zeneve, da je bil na sestanku med Pašićem in St. Radićem v Evian les Bains končno sankejoniran sporazum med Srbi in Hrvat. Ta akt so sprejeli internacionalni diplomatski krogi z velikim zanimanjem. Trdijo, da je bil razgovor med Pašićem in Radićem nad vse pristrčen in so ob tej priliki odpadle vse zapreke za vzajemno sodelovanje teh dveh največjih strank v parlamentu. To izmirenje se popolnoma sklada s pristrčnostjo, ki vlada v Zenevi med predstavniki vseh držav. Z gotovostjo se računa, da bo jesensko zasedanje

nje Zveze narodov največje važnosti za politiko miru na celim svetu.

UGODEN UTIS SESTANKA.

Beograd, 10. septembra. Vsi narodni poslanci, ki se nahajajo v Beogradu, in ostali politiki komentirajo z velikim zanimanjem vesti o sestanku St. Radića s Pašićem. Z največjim zadovoljstvom povdarjajo, da je bil St. Radić napram novinarjem kratkobeseden in dovolj molčeč v pogledu svojega razgovora s Pašićem. Dejstvo samo, da je prišlo do sestanka, je vzbudilo v beograjskih političnih krogih veliko zadovoljstvo. Trdi se, da bo ta sestanek privedel do zblizanja in iskrenosti med dvema največjima strankama.

Velizar Janković o mednarodni parlamentarni zvezi.

Beograd, 10. septembra. Podpredsednik naše delegacije za letošnje zasedanje mednarodne parlamentarne Unije dr. Velizar Janković je dal včeraj popoldne novinarjem izjave o nalogah in delu Unije. Med drugim je izjavil, da se nahajajo na prvem mestu problemi običnega značaja, ki dominirajo po celim svetu po svetovni vojni. Tako ekonomski, politični in socialni problemi, dalje vprašanje reparacije in narodnih manjšin. Med političnimi je za nas najbolj pereče vprašanje narodnih manjšin in takoj nato vprašanje redukcije oborožitve, dalje vprašanje parlamentarnega režima, njegova akutna kriza in sanacija.

Od ekonomskih vprašanj stoji na prvem mestu vprašanje evropskega carinskega sporazuma in vprašanje opija, proti čigar kulturi in povečanju produkcije je bilo že davno govora na mednarodnih konferencah. To vprašanje interesira predvsem južno Srbijo. Vsa ta vprašanja je naša parlamentarna grupa že prej proučila in o njih razpravljala. Naša delegacija bo v vseh teh vprašanjih zavzela stališče, ki bo soglašalo s stališčem vlade in z njenim delom v Zenevi, kjer so o teh vprašanjih razpravljali. Letošnja konferenca, ki se bo vršila v Ameriki, ki ni prva konferenca te vrste, marveč pridejo evropski predstavniki v ta namen že drugič v Ameriko.

Interparlamentarna unija se mnogo

približuje mednarodni guvernamentalni ustanovi. Njena uloga in stališče v mednarodnih vprašanjih sta mnogo svobodnejši in njeni sklepi manj obvezni. Po končanem delu konference bomo stopili v stik z našimi emigranti, ki so v Ameriki zelo številni. V Ameriki se nahaja 350.000 Hrvatov, 130.000 Slovencev in več tisoč Srbov. Radostni bomo sporočili emigraciji pozdrave, da je bila v resnici tudi duhovno in ne samo politično priznana kraljevina SHS.

VPRAŠANJE FINANČNE KONTROLE NAD AVSTRIJO ODGOĐENO.

Zeneva, 10. septembra. Pogajanja o avstrijskem vprašanju so trajala ves dan. Opoldne je bilo izdano oficijelno poročilo, da je sporazum dosežen. Ker je angleški član finančnega komiteta zahteval, da se kontrola nad Avstrijo podaljša za tri leta, ni moglo priti takoj do sporazuma, dasi je bil že skoraj perfekten. Finančni komitet je nato sklenil, da se celo vprašanje kontrole nad Avstrijo odgodi do prihodnjega sestanka Sveta narodov, ki se bo vršil v mesecu decembru.

ŠPANSKE ČETE POROČAJO O USPEHIH.

Tanger, 10. septembra. Španske čete so se okrepile in nadaljujejo ofenzivo v smeri Adzira. Operacije potekajo zelo ugodno.

Po krvavih spopadih v Gračacu.

Beograd, 10. septembra. Vršijo se priprave za velike slavnosti na Lovčenu. Ministri odpravljajo tekoče resorne posle. Zato so prav iznenadile vesti, ki poročajo o spopadih med pristaši SDS in radičevci v Gračacu. Ob tej priliki je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Te vesti so izzvale zlasti v vladnih krogih globok utis.

Po vesteh, ki jih je priobčilo »Večno Vreme« so samostojni demokrati izzvali in izvršili napad. Nervoza vladnih krogov je tem večja, ker se nahaja vlada še vedno v negotovosti, kakšen je dejanski stan. Vlada sinoči še ni dobila nobenih poročil o napadih samostojnih demokratov. Notranji minister Boža Maksimović je bil pozno zvečer obveščen o dogodku in je izjavil, da bo celo zadevo natančno preiskal.

Radikali so zelo rezervirani v komentarjih k tem dogodkom. Če pa se je napad v resnici izvršil od strani pristašev Pribečevićeve stranke, potem bo postopanje radičevcev in radikalov zelo energično in prešlo tudi na drug teren. Radikali so nezadovoljni tudi vsled tega, ker Pribečević agitira v mestih, kjer dosedaj ni imel prav nobenega pristaša.

ŠTEVILNE AVDIENCE NA DVORU.

Beograd, 10. septembra. Po kraljevem prihodu v Beograd je politično življenje oživel. Včeraj je sledilo več avdienc. V dvoru so bili minister pošte dr. Šuperina, dalje dr. Stojadinović, armijski general in šef generalnega štaba Petar Pešić. Popoldne je bil v avdienci notranji minister Boža Maksimović. Vse te avdiencie imajo le resorni značaj.

KONFERENCA RADIKALNIH MINISTROV.

V pravnem ministrstvu se je vršila konferenca radikalnih ministrov. Navzoči so bili: Marko Gjuričić, Maksimović, Uzunović in dr. Slavko Miletić. Govorili so o raznih tekočih vprašanjih in o pripravi za delo v Narodni skupščini. Tej konferenci pa se medtem pripisuje večja važnost.

DUBROVNIŠKA ORGANIZACIJA HSS PROTI DISIDENTOM.

Dubrovnik, 10. septembra. Včeraj se je vršila seja okrožne organizacije HSS, na kateri je bila izražena nezaupnica dr. Buću, Trajanoviću in tajniku Kišiću. Na seji je bil izvoljen novi odbor organizacije. Poslana je bila pozdravna brzojavka St. Radiću in Rude Bačiniću. Soglasno je bila izglasovana zaupnica vodstvu stranke in odobrena nova politika.

REVOLUCIJA KMETOV V MEHIKI.

London, 10. septembra. Po vesteh iz Mehike je izbruhnila tam vstaja seljakov. Življenje in imovina inozemcev sta ogrožena. Ameriški poslanik je podvzel vse korake pri mehiškanski vladi za zaščito inozemcev. Prošlo noč je tolpa oboženih seljakov izvršila več napadov v bližini glavnega mesta. Ob tej priliki sta bila ubita neki Francoz in ameriški konzularni agent. Pravijo, da je bil izvršen tudi atentat na vlak, pri čemur je bilo ubitih 64 oseb.

NOVI MINISTER DVORA PREVZEL SVOJE FUNKCIJE.

Beograd, 10. septembra. Naš dosedanji poslanik v Madridu Dragomir Janković se je vrnil v Beograd in prevzel funkcije ministra dvora.

Dunajsko pismo.

JESENSKI VELESEJEM. — GLEDALIŠČE. — AGITACIJA PROTI POTOVANJU V ITALIJO.

Na Dunaju, 7. sept. 1925.

9. dunajski velesejem od 6. do 13. t. m. je v resnici prekosil vse dosedanje po številu razstavljalcev in po vsebini. V Rotundi so pridobili še 1300 kvadratnih metrov prostora, ker sta državni gledališči izpraznili skladišče kulis v celi zapadni galeriji. Kljub povečanemu prostoru niso mogli ustreči vsem reflektantom. — Eno celo postransko galerijo so dobili več razstavljalci pišaj in jedaj; je tam tudi drugače več prostora in zato ne toliko gneče. — Rotunda sama na sebi je ogromna in uporabljena je do poslednjega prostora. Enako ves prostor na zapadni strani do tramvaja, kjer je nameščena težka industrija in so tuji paviljoni. Tu je pred vsem ruski paviljon, ki nudi vsega, kar more zapadna Evropa kupovati na Ruskem. — Sovjeti imajo na Dunaju stalno trgovsko zastopstvo, ki mu stoji na čelu trgovski ataše na poslanstvu. — Nov je letos — turški paviljon, v katerem je videti veliko preprogo vseh vrst, vzorce dišečega mila v obliki sadja itd., rudnine, olje, les, volna, bombaž, tobak itd. Na tem prostoru udari takoj v oči velika piramida sodov zagrebške tovarne »Tvorba« (Ivornica bača). Vse te sode je že kupila pivovarna Schwechat. S piramide vihra hrvatska zastava.

Tudi Rotunda sama je posvečena industriji. Človek ima kaj gledati in se — učiti. Elektrotehnika je bogato zastopana. Radiofonija je pokazala napredek zadnjega polletja. Radiobastler ima tu priliko, da se mu rodé nove želje in nove pobude po daljnjem razvoju in napredku. Pozornost so vzbujali posebno selektivni aparati za sprejem vse Evrope in tudi Amerike. — Naš mladi inženjer g. Josip Sliško, o katerem je bilo v »Nar. Dnevniku« že parkrat govora, se je predstavil tu svetu kot izumitelj krasnega 5-cev-kastega aparata: *Selektodine sprejemni aparat*. Razstavila ga je elektrotehnična tovarna: *Telephon- und Signal-G. M. H. (Tessig)* z nadpisom: *Der letzte durchschlagende Erfolg des Herrn Ing. J. Sliško*. — On uporablja izključno cevke ali lampice tovarne Joh. Kremenetzky (XX. okraj, Dresdnerstrasse 55), o katerih sem se tudi jaz sam prepričal, da so najboljše. Iz radovednosti sem poskusil dvojice drugih, pa sem jih odklonil. Kremenetzkega katodna lampica rabi 0.06 do 0.08 amper na uro, dočim enakemu namenu služee druge rabijo 0.15 do 0.22, torej dvakrat več. Pred nakupom naj se vsakdo sam o tem prepriča.

Prvi dan je bila v Rotundi ogromna udeležba. Največ gneče pa je bilo seveda v onih dveh galerijah, kjer so pišaje in jedaje. Tu je vedno največ obduovalcev in kupovalcev.

V enakih dopisih zadnja leta sem vedno naglašal: Pridite si, kdor more, ogledat te dunajske prireditve; tu imate najboljšo — šolo, ki vam je najbolj blizu in najbolj pristopna. Silno veliko se morejo naši ljudje tukaj naučiti in tukaj — razširiti, izpopolniti svoja podjetja. Šola, ki jo imajo avstrijski industrijalci za seboj, je dobra, izkušnje so bogate. Izkoristite si vse to!

Gledališka sezona je pričela pod slabimi auspicijami. Sedem gledališč je ostalo za-

prtih. — Da, do zadnjega hipa ni bilo govora, ali se zopet odpre Theater an der Wien, o katerem smo mislili, da finančno še najbolje stoji. Predzadnja noviteta, Kallmanova »Gräfin Marizza«, je atrakcija prve vrste, ki so jo že eno leto igrali ob razprodani hiši. In cene so ogromne. Najslabši sedež je 7 šilingov, skoro 55 Din. Kljub temu se pogumni ravatelj Marischka ni upal pričeti s letošnjo sezono. Glavni vzrok temu strahu je — mestni fiskus Breitner s svojim 30% davkom na zabave. Marischka je grozil, da ostane gledališče zaprto, a Breitner je skomignil z rameni, češ: to je tvoja stvar! In ni popustil niti groša. — Marischka je pritisnil na organizacije svojega obojega. — In te so baje omogočile, da je bilo gledališče odprto z novo atrakcijo: »Orlova«, opereto iz ruskega življenja. Doslej je vsaka predstava razprodana.

»Volksope« je v konkurzu, a »Carltheater« je bil že dolgo časa zatvorjen. Zdaj sta se obe podjetji združili pod enim samim vodstvom v nadi, da pojde s tako zmanjšano režijo in medsebojno uporabo obojnega obojega. — Tako praksa se je sponesla pri kombinaciji Volkstheatra in Raimundtheatra.

Prof. Max Reinhardt bo še vedno pol v Berlinu pol na Dunaju. Vodil je o počitnicah znane svetovne Festsplele v Solnogradu. — Vrhu tega je nadi, da bo on vodil dunajsko — Radiogledališče, o čemur kaj več v tozadevnih dopisih.

Reinhardtovo gledališče Josefstadt, o katerem sem že večkrat poročal, je še vedno znamenito zatočišče prave umetnosti... v spretnih rokah prvega večaka, ki ga danes zmora nemški narod. Kdor pride na Dunaj, naj ne zamudi prilike!

Kampanja nemških listov proti potovanju v Italijo se nadaljuje s čedalje večjo podjetnostjo. Pridružil se je tudi zelo mnogo člani ponedeljniki »Morgens«. Danes prinaša nad eno stran strašnega beriva pod naslovom: *Die Italiener sperren reisende Oesterreicher ein. Unerhörte Uebergriffe einer brutalen Polizei. Wo bleibt der Schutz unserer Staatsbürger durch die österr. Konsulate? 23 Tage in den Kasematten von Bologna. Das wirkliche Ereignis eines österr. Arztes.*

Ali: *Das Wanzengelängnis in Genua, Ital.* Polizisten sind von der Unschuld ihres Häftlings überzeugt und lassen ihn doch nicht aus. Eine zweite Skandalgeschichte. V prvem članku opisuje potovanje dunajskega zdravnika dr. Adolfa Friessa v Italijo. V kupeju sta dva sopotnika nanesla pogovor na trentinske Nemce, na kar je Friess dejal: »Für die Deutschen in Südtirol bedeutet das Faschismus das Ende der Freiheit.« Dovolj je bilo. Za te desede so ga gonili po kazematah, kjer se je trlo na tisoče stenic, celih 23 dni in so ga potem »per Schub« odgnali v Avstrijo. — Drugi slučaj je še grši. Ne bom ga opisoval. Hočem le približiti, da Nemci znamenito izkoriščajo take slučaje za uspešno agitacijo proti potovanju v Italijo. — Pametna propaganda za tujski promet v Jugoslavijo bi mogla take prilike uspešno izkoristiti!

A. G.

Resolucije Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva.

Na Bledu je poročal g. Prepeluh o gospodarsko-socialnem programu Zveze slov. kmetijskega ljudstva in je zbor njegovo poročilo soglasno odobril.

Od g. Prepeluha predlagane resolucije se glase:

1. Duh ločuje človeka od živali. Človeški duh vodi tudi gospodarstvo s tem, da s pomočjo omike in razuma neprestano ustvarja nove vrednote, spreminjajoč naravne stvari po njihovi zunanji obliki in notranji sestavi. Spoznavamo, da človek naravi sami ne more dodati ničesar, a ji tudi ničesar odvzeti. Narava sama se ne more pokončevati, more se jo le izpreminjati. To nam dokazuje zlasti kmečko delo in poljedelska produkcija. Kmečko delo je prvotno in je nosilec vsega narodnega gospodarstva. Brez njega bi človeštvo sploh biti ne moglo.

2. Delo spreminja naravno bogastvo dežele v kapital. Obdelana zemlja donša živež in druge vrednote, potrebne kulturi in civilizaciji. Domovi služijo človeku za stanovanja. Živina daje človeku živež in mu pomaga pri delu. Ta kapital je potreben za vzdrževanje in napredovanje produkcije sploh, zato je tudi socialno opravičen. Socialno neopravičen, ker je splošnosti škodljiv, pa je takozvani finančni velekapital, ki raste in se množi brez lastnega produktivnega dela, izkoriščajoč produktivno delo ljudstva. On je, ki ustvarja velike socialno-gospodarske razlike med ljudmi, kar nujno vodi v socialne in gospodarske krize. Spoznavamo, da tiči v teh krizah in splošnih socialno-gospodarskih katastrofah največja

nevarnost za neodvisnost stalnih ali kmečkih domov, kateri so pri nas temelji, na katerih se gradi ves socialni napredek.

3. Socialni pomen dela je v tem, da daje vrednost tudi takšnim stvarim, ki jo doslej za splošnost niso imele, odnosno tudi povišuje njihovo prejšnjo vrednost. Čim umnejše in vestnejše je delo, tembolj je koristno. Delo povišuje tedaj socialno blaginjo. Spoznavamo silno važnost gospodarske in tehnične izomike, zlasti za kmečko in delavsko mladino, kajti le z umnim izpopolnjevanjem izomike in delovne spretnosti se bo povišal donos tudi poljedelske produkcije. Zato naj ima že osnovno šolstvo kraju primerno praktično-gospodarsko vzgojo. Toda tudi izven šole je potrebno imeti pripomočke za izpopolnitev gospodarske in tehnične izomike.

4. Človek je socialno bitje. Osnovna ednica družabne organizacije je družina, a danes najvišja narodna država, katere bistvena naloga je, da razvija in brani tista narodna svojstva, ki so ali morejo postati sestaven del občeloške kulture. Zato je država poklicana pospeševati tudi tisto in takšno gospodarstvo, ki ji daje ekonomski značaj. Zlasti v gospodarski politiki napravim inozemstvu mora braniti koristi produktivnega dela svojega prebivalstva. Ker je v naši narodni državi kmečko ljudstvo v pretežni večini, mora potom trgovinskih in drugih pogodb ekonomskega značaja z inozemstvom ščititi interese kmečkega narodnega gospodarstva in s tem pospeševati socialno blaginjo ljudstva.

(Konec prih.)

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

Te dni je bila objavljena vsebina trgovinske pogodbe z Avstrijo, ki obstoja iz šestih delov in sicer: splošnega, tarifnega, pogodbe o obmejnem prometu, veterinarne konvencije in pogodbe o pašnji. Pogodba je sklenjena za eno leto in se bo avtomatično podaljšala, dokler se ne odpove.

Splošni del ureja vzajemni blagovni promet, pravni položaj obojestranskih državljanov, železniški in broderski promet. V tem delu se obe strani obvezujeta, da si ne bosta medsebojno zadrževali uvoz in izvoz razen pogodbeno navedenih izjem. Obe strani si priznavata medsebojno največje olajšave.

Ta del pogodbe ureja vprašanje tranzita, notranjega obdavanja, izvoza, pravne zaščite, uporabe prometnih sredstev ter pravice tr-

govskih potnikov pri zaključevanju trgovskih pogodb. Glede na promet so v pogodbo postavljene odredbe o izenačenju državljanov, pogodbenih strank ter njihovega blaga na železnih ter v pristanišnih pod običajnimi pogoji in izjemami. Obenem ureja medsebojno pomoč v pobijanju tihotapstva ter poravnavanju sporov, nastalih v izvajanju pogodbe. Pogodba je sklenjena na leto dni z avtomatskim podaljšanjem od 3—5 mesecev. Na dogovorjenih principih se imajo skleniti posebne konvencije o socialnih vprašanjih tako n. pr. o pravici naseljevanja, o prometu itd.

Pogodba o obmejnem prometu vsebuje določbe na korist obmejnega prebivalstva glede na preskrbovanje ljudi in živine z najpogostejšimi življenjskimi potrebščinami, na

dalje glede obdelovanja polja v tem pasu in glede dvolastniških posestev. Smer razvoja atremi po likvidaciji dvolastniških posestev.

V slučaju potrebe morejo zdravniki in veterinarji nuditi pomoč v obmejnem pasu druge pogodbene države.

Našim krošnjarjem iz Kočevja in Logatca je dovoljeno krošnjarenje v Avstriji.

Veterinarna konvencija omogoča promet z živino ter navaja podrobne slučaje, v katerem obsegu se smejo vporabiti uvozne prepovedi v svrhu pobijanja živinske kuge. Tranzit se ima dovoliti pod pogojem, ako obstoji možnost, da bo destinirana država prejela dotično pošiljatev živine. Na tej formulaciji je Avstrija vztrajala.

Pri sklepanju tarifnega dela pogodbe se je z ozirom na našo tarifo polagala važnost, da se nudi domači produkciji najpotrebnejša zaščita in da se kljub temu ne onemogoči uvoz potrebnega inozemskega blaga. Skušalo se je spraviti v sklad interese domače produkcije in državne fiskalne interese.

Mi smo s svoje strani skušali napram Avstriji doseči zmanjšanje ali vsaj vezanje carin za našo minimalno produkcijo, zlasti agrarno, živinorejsko in gozdarsko, kakor tudi industrijsko, ki to predeluje, razen tega pa tudi za ono industrijsko produkcijo, kakor tudi za hišno industrijo, ki je navezana na avstrijski trg. Za razne predmete, ki se uvažajo v Avstrijo iz drugih držav, smo dosegli, da so nam priznane iste olajšave.

Politične vesti.

— Sporazum je politika narodnega instinkta. Po sarajevski svečanosti je podal minister Pavle Radić novinarjem sledečo izjavo: »Vsi moji strankarski prijatelji, ko tudi povsod drugod, so pozdravili sporazum z največjim navdušenjem. Zoper ta val navdušenja ne more g. Pribečević ničesar storiti. Zoper sporazum ne bi mogli ničesar storiti niti radikali in niti naši politiki, tudi če bi hoteli. Sporazum, to je politika, katero čuti narodni instinkt, politika, ki so jo odobrile najvišje politične avtoritete naše države in vsi oni v tujini, kateri nam žele dobro in srečo. Sarajevo je s svečanostmi dokazalo, in sicer vsi meščani brez razlike na vero in stranke in ravno tako tudi seljaški svet, ki je prišel na svečanosti v velikem številu, da to politiko razume, da jo odobrava in da pričakuje od nje one rezultate, na katere so mislili vsi, ki so sporazum ustvarjali.«

— Uspeh ne bo izostal. Pod tem naslovom poroča »Jutarnji list« na uvodni strani v zelo toplih besedah o kmetiskem prazniku na Bledu. Uvodoma se spominja zgodovine Bleda in zlasti podčrtava, da je bil Bled sedež protestantske propagande. Nato poroča o shodu in zlasti o govoru posl. Puclja. Svoje poročilo zaključuje z uvodnimi besedami, da uspeh ne izostane. — Poročilo »Jutarnjega lista« dokazuje, da se dobri odnosi med Hrvati in Srbi stalno utrjujejo.

— Udeležba držav na zasedanju Zveze narodov. Po zahvalnem govoru izvoljenega častnega predsednika zasedanja je bilo prečitano poročilo komisije za poslovanje. Od 57 v Zvezi včlanjenih držav se je udeležilo kongresa po upolnomočenih delegatih 47 držav, med tem ko najmlajši član Zveze republika San Domingo ni dala svojemu delegatu zadostnih pooblastil. Sedem južno-ameriških republik na zasedanju ni zastopanih. Argentini, ki je sicer član, se pa ne udeležuje več dela Zveze narodov, Bolivija, ki je nezadovoljna vsled neke razsodbe Zveze narodov, dalje Kostarika, Guatemala, Honduras, Peru in Haiti, ki enako ne more pozabiti razsodbe Zveze narodov glede konflikta proti Združenim državam Sev. Amerike.

— Komisije zasedanja. Predsednik Dandurand je sporočil, da je na dnevnem redu zasedanja 25 točk, ki se bodo razpravljale v šestih komisijah, in to: 1. v juridični, 2. v komisiji za tehnično ureditev Zveze narodov, 3. razorožitveni, 4. proračunski in finančni, 5. komisiji za humanitarne organizacije in 6. v komisiji za politična vprašanja.

— Predsedniki posameznih sekcij. Predsednik juridične komisije je Scialoja (Italija), tehnične Van Fysinga (Holandska), razorožitvene dr. Ninčić (Jugoslavija), finančne in proračunske Costa (Portugalska), socialne (za boj proti trgovini z opijem in sužnji) Vehvinkel (Norveška), politične Guerrero (San Salvador). Vsi ti predsedniki so obenem podpredsedniki na zasedanju Zveze narodov. Nadalje je bilo izvoljenih še šest podpredsednikov, in sicer: Iskii (Japonska), Briand (Francija), Cusneta (Venezuela), Chamberlain (Vel. Britanija), Arfa el Danle (Perzija) in Duca (Rumunija). Prva redna seja se je pričela včeraj ob 11. dopoldne, in sicer je bila na dnevnem redu debata o poročilu Zveze narodov.

— Znamenita izjava Brianda. V razgovoru z zastopnikom socialno demokratskega dopisnega urada je izjavil Briand, da upa s sigurnostjo, da se bo koncem septembra ali najkasneje koncem oktobra sestal s Stresemannom. Nato je dejal Briand dobesedno sledeče: »Povejte, da sem položil svoje karte odkrito na mizo, da hočem mir med Nemčijo in Francijo. Odkrito bomo govorili o vsem. Najti moramo končno rešitev za naši državi ali pa propademo vsi skupaj. Jaz sem svojo dobro voljo dokazal. Izpraznil sem Poruhrje in dal izprazniti Düsseldorf, Duisburg in Ruhrort. Sovinisti moje države so me vsled tega obrekovali. Ali ne verjamete, da bi našel dovolj vzrokov za neizpraznitev, če bi imel slabo voljo? Sli smo Stresemannu na roko, da mu olajšamo njegovo politiko. Če pride na konferenco, potem naj ve, da ima trdna tla pod nogami. Zedinili se bomo glede razorožitve in evakuacije zasedenega ozemlja takoj, in sicer takoj, ko bo sklenjen garancijski pakt. Če bomo videli na konferenci tudi državnega kancelarja Lutherja, potem bo to dalo našemu delu poseben impulz. Gospodarsko je nemško-francoski sporazum na vsak način mogoč. Deloma se tudi že pripravlja. Na političnem polju bo sporazum težji, toda vseeno mogoč.« Svojo iz-

javo je zaključil Briand z besedami: »Hočem mir med Nemčijo in Francijo. Vsa moja politika velja samo temu cilju. Zelo bi želel, da bi v Nemčiji razumeli, da odvdis usoda vse Evrope od tega, če se mi zjedimo ali ne.«

— René Viviani umrl. Rojen je bil Viviani leta 1863 v Alžiru. Prišel nato kot odvetnik v Pariz in se pridružil socialistični stranki. Imel je takoj velike uspehe, ker je bil sijajen govornik, ki je imel na množice vedno velikanski vpliv. Njegovi govori so bili opetovano vsled sklepa parlamenta plakirani po vseh 36.000 francoskih občinah. Zlasti je pazil Viviani na jezik in slog. V tem oziru so bili njegovi govori mojstrska dela tudi tedaj, kadar niso bili bogati na mislih. Viviani ni bil noben socialistični ideolog in množice je osvajal z idealizmom in ne s programom socialističnega dela. Ko je prvič nastopal na shodih, je bil zelo radikalen, pozneje pa se je umiril in on je bil, ki je spravljal skozi parlament triletno vojaško službo, vsled katere je padlo že več vlad, ne brez zaslug gospoda Vivianija. Dne 16. junija 1914 je postal Viviani ministrski predsednik. Tik pred izbruhom svetovne vojne je ukazal, da se je francoska vojska umaknila 10 kilometrov od nemške meje, da se tako dokumentira miroljubnost Francije. Ta demonstracija miroljubnosti ni pomagala, ker se Nemčija na njo ni ozirala. Vivianiju je bilo kasneje še večkrat ponudeno ministrsko predsedstvo, kar pa je on stalno odklonil. Vojna mu je ugrabila vroče ljubljene sina, čegar smrt njegova mati ni mogla preboleti. — Pogreb Vivianija se izvrši na državne stroške.

— Kriza v centruu poravnava. Na abor centruu v Badenu je dr. Wirth zagovarjal svoj korak. V debati, ki je sledila Wirthovemu govoru, se je oglašil k besedi predsednik stranke dr. Marx in se odločno izjavil za weimarsko koalicio, ki jo tvorijo centru, demokrati in socialni demokrati. Dejal je, da bi brez te koalicije Nemčija ne razpadla. Marx je dalje naglasil, da ne bo njegova stranka dopustila, da bi desničarske stranke v zadnjem hipu preprečile garancijski pakt. Marx je označil stališče nekaterih nacionalističnih krogov do garancijskega pakta kot veleizdajstvo. Svoj govor je zaključil z odločno izpovedjo za weimarsko ustavo. Po njegovem govoru se je debata nadaljevala in ni z nobene strani padel niti najmanjši ošleček na naslov dr. Wirtha. Pač pa se je splošno poudarjala želja, da se dr. Wirth povrne v stranko. More se smatrati, da je s tem kriza v centruu poravnana in da bo stranka vodila še naprej levičarsko politiko.

— Italijanska propaganda v Albaniji. Te dni je priplulo iz Valone in Drača več italijanskih vojni ladij v Sv. Ivan Medovanski. Prefekt Skadra je v spremstvu italijanskega konzula posetil komandanta ladij. Komandant ladij je v pozdravnem govoru povdral prijateljske zveze med Albanijo in Italijo. Škaderski prefekt je imel govor v francoskem jeziku, da Albanija želi trajnih prijateljskih zvez z Italijo, ki da jo more edina obvarovati pred sovražnimi sosedi. Italija je edina prava prijateljica Albanije. Popoldne so poveljniki ladij vrnili poset. Pred zgradbo prefekture je stala muzika in četa žandarjev. Muzika je intonirala italijansko himno. Včeraj je papeški nuncij Vosi s 30 patri posetil vojne ladije, kjer jim je bil prirejen obed. Pri odhodu so jim italijanski vojaki izkazali čast. Po nekaterih vesteh so italijanske vojne ladije nedaleč od izliva reke Mati izkrcale velike množine vojnega materiala, topov, pušk, šotorov itd., ki zadostujejo za celo garnizijo. — Mislimo, da se Italijani zelo motijo, če mislijo, da se jim usedejo Albanci na lim. Valona še ni pozabljena.

FRAN IN TONE KRALJ: MONOGRAFIJA O SLOVENSKI NOVI UMETNOSTI.

Ljubljana 1925.

Ob priliki razstave bratov kralj v Ahad. domu je izdal »Klub Mladih« antologijo njihovih del. Publikacija obsega uvodno besedo izpod peresa dr. Fr. Steleta (v slov. franc. in nemšč.) Med tekstom 4 ilustracije: 1. »Mati, tega ne boste vi več rabili« (Jaklič), 2. »Nevesta s Korinja, Dom in svet 1920, 239; 3. »... in še opazila nista, kako so prihajali bratci in sestrice« (ist., 185); 4. »Setev, vinjela« (Dom in svet 1921, 27); 5. Ilustracija, čeprav sodim, iz Trentarskega študenta (Devinski grad?). Sledi 20 reprodukcij na slabem tiskovnem papirju, seznam del (v omenj. jezikih) z označbo materiala in tehnike. V umetniški prilogi barvna reprodukcija, ki ponavlja naslovno sliko (Tone, Sama).

Zunanja izdaja knjige je lična in pri tiskovni prostora bi tudi komaj bilo mogoče kaj več doseči. Uvod je sinteza avtorjevih dosedanjih člankov o Kraljih in ima vse njih odlike in napake. Stele se pri nas edini sistematično peča z njunim delom, njegova karakteristika postaja glede stilskega razvoja že matematično precizna in zdi se, da jo bo kmalu mogel izraziti z enačbo. Kljub temu pa celotna slika ni jasna, kar je pripisovati nepreciznosti izraza. Interpretacija Kraljev kot individualnega pojava prevladuje nad določljivo skupnostjo njune umetnosti s časovno, sodobno. Svoje vrste vprašanje je medsebojno razmerje obeh umetnikov in njega ugotovitev. Reprodukcijske obsege zelo srečno izbrana značilna dela in dobro spremljajoč tekst. Sprva (France) segajo v l. 1913, v prvo akademsko dobo. Od 1918 do 1925 so dela zbrana v kontinuirajoči vrsti in z ozirom na prostor dokaj dobro. Pogrešam pa portrete, sliko Sentpeterskega predmestja, primere knjižne in arhitekturne dekoracije. Namesto Iskarijota bi želel Slovensko vas, reprodukcijo Pasijona, ki v tej obliki pomeni zavržen denar, bi s pridom nadomestovala kaka druga.

Monografijo, ki je prva take vrste pri nas, vsakemu izobraženemu Slovincu toplo priporočamo.

R. L.

Dnevne vesti.

KOT PRVI

so se poslužili novega tiskovnega zakona — samostojni demokrati. Ne omenjamo tega, ker so se ga poslužili proti »Narodnemu Dnevniku«, katerega bi sicer radi ignorirali. Smo namreč mnenja, da tožba g. dr. Pestotnika »Narodnemu Dnevniku« ne bo niti najmanj škodovala, temveč samo dvignila njegovo popularnost.

Pač pa je iz drugega vzroka vredno zabeležiti, da so se ravno samostojni demokrati kot prvi poslužili novega tiskovnega zakona. O tem zakonu so namreč pisarili samostojni demokrati listi na dva načina: Ko so bili zastopani v vladi, niso videli v novem tiskovnem zakonu reakcionarstva, pač pa so našli v njem to takoj, ko so bili vrženi iz vlade. Ker se poslužujejo samostojni demokrati novega tiskovnega zakona v Sloveniji kot prvi, so s tem dokazali, da so bili iskreni le tedaj, ko so se z novim tiskovnim zakonom strinjali.

Gospodje imajo namreč o sebi to visoko mnenje, da znajo samo oni tako pisati, da se jim ne more priti blizu. Kakor marsikatera druga domišljija, tako bo tudi ta sedaj končana. Naj si zapomnijo gospodje od SDS. Če niso dosedaj drugi vložili tožbe proti »Jutru« in zlasti »Domovinu«, potem se je to zgodilo le vsled tega, ker so imele vse druge politične stranke toliko takta, da ni hotela nobena prevzeti na sebe odij, da se je kot prva poslužila novega nedemokratskega tiskovnega zakona.

Sedaj je led prebit in bomo videli, komu v korist. Očitno še vedno ni napisano zadnje poglavje o cekinu, ki vržen v zrak, pade na tla kot govno.

Kot druga sta se poslužila novega tiskovnega zakona dr. Albert Kramer in Adolf Ribnikar, ki tožita »Novo Dobo«.

»Slovenski Narod« si je dovolil včeraj na naš naslov sledečo notico: »Zavezniška borba proti šefu prosvete. Pod bišvo vlado je nosil napadalno zastavo proti sedanjemu vodstvu prosvete v ljubljanski oblasti »Slovenec«, v zadnjih mesecih pa je prevzel »Sturm trompet« »Narodni Dnevnik«. Glavni urednik tega lista išče potom »Slovenec« priče, ki naj bi doprinele dokaz resnice za klevete, ki jih je ta list nagromadil na šefa prosvete. Ta ugotovitev je važna in zanimiva po politični strani. — Lahko je časopisno obrekovati, ko pa pride obrekovalec pod nož dokazovanja pred sodiščem, je pa druga stvar.« — Da bo imel »Slov. Narod« priliko, da sam dokaže, kako se pred sodiščem zagovarja žalivke »obrekovalec«, vložil danes naš glavni urednik proti »Slov. Narodu« tožbo. To mesto vsakega drugega odgovora.

Nova zgradba za ministrstvo. Na vogalu ulice Miloša Velikega in Nemanjine ulice so pričeli zidati zgradbo, v kateri bo nameščeno poljedelsko ministrstvo, ministrstvo voda, ministrstvo šum in rud ter prometno ministrstvo.

Nove poštne znamke. Ministrstvo pošte in brzojava je sklenilo, da da natiskati nove poštne znamke. Načrti so že gotovi in odposlali so jih na Dunaj, kjer se izdelajo klišei. Pred par dnevi je odpotovala na Dunaj strokovna komisija, ki bo nadzorovala izdelavo klišejev.

Lovska razstava v Gorici. V nedeljo je bila otvorjena v Gorici velika lovška razstava. Razstavo je otvoril v imenu vlade državni podtajnik Panunzio.

Kongres psihoanalitikov. Iz Berlina poročajo: V kopalnici Homburg se vrši te dni IX. psihoanalitični kongres. V otvoritveni seji je bilo prečitano novo delo ustanovitelja, profesorja Freuda o psihičnih posledicah anatomske razlike spola. Obenem zboruje v Berlinu v času od 5. do 7. septembra drugi mednarodni kongres za individualno psihologijo.

Priprave za štrajk najemnikov v Berlinu. Kakor poročajo berlinski »Achtuhrblatt« nameravajo vprizoriti zveze najemnikov v prihodnjih dneh protestno akcijo zoper nedostanke na polju v stanovanjskih razmerah. Momentano je vloženi pri berlinskih sodiščih približno 50.000 najemniških tožb, oziroma tožb na izpraznitev stanovanja radi neplačila najemnine.

Velike dobave čehoslovanskih železniških vagonov v Rumunijo. V zadnjem času so sklenjene velike dobave železniških voz iz Čehoslovaške v Rumunijo. Skupna vrednost naročenega blaga znaša nad 40 milijonov šK.

Nov srebrni denar na Poljskem. Te dni je prispela v Varšavo nova pošiljka poljskega srebrnega denarja, kovanega v Ameriki. Pretežno večino novega srebrnega denarja tvorijo komadi po dva zlotya. Denar pride takoj v promet. Istočasno se potegne iz prometa stari papirnat denar prve emisije.

20 odstotna redukcija državne policije na Poljskem. Varšavsko notranje ministrstvo pripravlja v zadnjem času veliko redukcijo državne policije. Podrobnosti še niso uradno objavljene. Kakor pišejo časopisi, namerava ministrstvo reducirati 20 odst. policijskih uslužbencev.

Amundsen na letalskem kongresu delegat Norveške. Na mednarodnem letalskem kongresu, ki se vrši od 19. do 25. septembra t. l. v Pragi bo zastopal Norveško kapetan Roald Amundsen in poročnik Larsen.

Iz državne službe. Imenovan je za računskoga uradnika pri inspektoratu ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani višji računski svetnik v pokojju Josip Skalar; premeščen je iz Maribora k agrarnemu uradu v Ljubljani arhivar Simon Rižnar; od okrajnega glavarstva v Veliki Kikindi je premeščen k okrajnemu glavarstvu v Malgaj veterinar Dragotin Imfieri.

Učiteljske vpokojitve. Vpokojeni so: Učiteljica v Laškem Friderika Cehner; šolski upravitelj v Šmarju pri Ljubljani, F. Lebai; učiteljica v Smledniku pri Kranju Ana Petrovič; učiteljica v Sori pri Kranju Avgusta Erbežnik; učiteljica v St. Vidu pri Ptuj,

Klotilda Pirh in šolski upravitelj pri sv. Florjanu, okraj Slovenjgradec Ivan Cigler.

Katastrofalen potres v Koreji. V severni Koreji je bil močan potres, ki je zrušil 250 hiš. 4 osebe so ubite. Več ribiških čolnov se je potopilo. Dva vlaka sta skočila s tira. Pri Fusanu je odnesla voda 40 hiš.

Zopet ciklon na Japonskem. Radiotelegrafsko se poroča iz postaje Jošinomaru, da je opustošil ciklon Formoso in več drugih pokrajin na Japonskem.

Zažigalna epidemija v Berlinu. Zažigalna epidemija v Berlinu še vedno ni prenehala. V ponedeljek je izbruhnil zopet v dveh hišah požar, o katerem je ugotovljeno, da je bil podtaknjen.

Velik požar v Dublinu. Kakor poroča »Berliner Tageblatt« iz Dublina, divja tam velik požar, ki je vpepelil že več hiš. Med drugim je pogorela tudi velika stanovanjska hiša. Ker so opazili stanovanjci požar šele, ko je gorelo že stopnišče, je skočilo 27 oseb iz goreče hiše skozi okna na cesto. Večina od njih se je pri skoku težko poškodovala.

Zivljenje za helij. Nemški inženjer Heinen je izjavil, da je povzročilo katastrofo zrakoplova »Sheandoh« dejstvo, da so reducirali varnostne ventile celice za plin od 18 na 10. Posadka je riskirala za dragi helij življenje. Heinen je izjavil dalje, da sprico naglega dvigavanja zrakoplova teh 10 ventilov radi močnega viharja ni zadostovalo za dovolj hitro izpuščanje plina. Vsled dvigavanja zrakoplova so se celice za plin tako razširile, da je zrakoplov na sredi počil.

Tragedija v bližini pokopališča. V nekem italijanskem mestu se je pripetila te dni velika avtomobilska nesreča. Kakih 20 žensk in otrok je korakalo na pokopališče. Nenadoma je zavozil mednje velik avtomobil. Dve ženski in en otrok so mrtvi, 7 drugih pa težje ali lažje poškodovanih. Ena od ubitih žensk je bila v blagoslovljenem stanu. Pripetil se je nenavaden slučaj, da je umirajoča ženska porodila. Otrok je prišel mrtev na svet.

Velika avtomobilska nesreča. Pri Klausenburgu je padel te dni avtobus, v katerem je sedelo 32 oseb v globok jarek. Vsi potniki so težje ali lažje poškodovani, med njimi trije smrtnonevarno. Nesrečo je zakrivil voznik, ker je na strmem ovinku preneglo vozil.

Železniška nesreča. Kakor poročajo iz Grada, se je pripetila v soboto ponoči na progi Graz—Ehrenhausen železniška nesreča, ki bi bila imela lahko katastrofalne posledice. Na eni od manjših postaj se je odtrgalo med premikanjem 10 tovornih voz od lokomotive. Vozovi so drveli proti Ehrenhausenu. Zaletili so se v neki tovorni vlak, ki se je pripeljal z nasprotna smeri. Skočili so s tira. Ker se je pripeljal v onem trenutku ravno tržaški brzovlak, so se zaletili vozovi tudi vanj. Pri karambolu je bila težko poškodovana lokomotiva in en osebnih voz brzovlaka. Drobni šip so poškodovali nekega carinskega uradnika in nekega železničarja težko, 5 potnikov in 6 železničarjev pa lahko.

Polom filmske tovarne. Iz Dunaja poročajo: Filmska tovarna »Dreamland«, registrirana kot družba z omejeno zavezo, dejansko pa izključna last inženjerja Otona Watzla, je ustavila obratovanje. Ze pred letom dni se je v tovarni malo delalo, pretekli mesec pa je bilo vsem delavcem in nastavljenjem odpovedano. Sedaj zahtevajo uslužbenci odpravnine v skupnem znesku nad eno milijardo avstrijskih kron. Inženjer Watzl trdi, da je primoran plačati samo 500 milijonov. Uslužbenci so vložili ovadbo radi krivde iz malomarnosti. V ovadbi obdolžujejo inženjerja Watzla, da je vodil aktivne družbe v knjigah kot svojo privatno last ter da ni prijavil pravočasno konkurza, da si je že dve leti pasiven. Inženjer Watzl trdi, da so vsa ta obžalovanja neutemeljena ter da ima dovolj sredstev, da pokrije tritjavne uslužbenecv.

Kupčije »Avstrijske častne legije«. Iz Berlina poročajo: Ze dalje časa se peča neko dunajsko društvo, ki se imenuje »Avstrijska častna legija« s prodajo vojnih odlikovanj. Ker so avstrijske oblasti to društvo prepovedale, se je konstituirala filijala tega društva v Nemčiji. Glavni udeleženci so bivši stotnik Roland Held in bivši major Gustav Martinides. »Germania«, ki svari eventualne interese, piše: Ni treba poudarjati, da društvo, ki je bilo v Avstriji prepovedano, nima tudi v inozemstvu nobene eksistenčne pravice, tem manj, ker so dekoracije, ki jih ti ljudje prodajajo popolnoma brez vsake vrednosti. List pozivlja oblasti, da nastopijo zoper to goljufijo.

18 leten mladenič — dvakratni morilec. Iz Newyorka poročajo: Prebivalstvo mesteca »Little Falls« razburja umor, ki spominja na zločin milijonarjevih sinov Leopolda in Loeba v Chicagu. Harrison Noel, 18 letni sin znanega premožnega newyorskega odvjetnika, je odvedel in umoril 6 letno Mary Daly. Mladi morilec je umor priznal ter izjavil, da je tudi morilec nekega šoferja, ki je izginil pred nekajimi dnevi. Noel je zahteval, predno je umoril malo Mary, od njenih starišev odkupnino 4000 dolarjev. Zagovarja se s tem, da trdi, da je izvršil umore pod vplivom demenciae praecox. Pred sodnijskim zaporom, kjer sedi morilec, se je zbrala tisočglava množica, ki ga je hotela linčati. Da se to prepreči, je morala oblast pomnožiti straže.

Umor razkrit po osmih letih. Te dni je bil aretiran v Berlinu natakari Kurt Danilowsky, ki je obdolžen, da je umoril pred osmimi leti gostilničarja Jakoby. Svoječasno so našli na eni izmed buteljk v bufetu več odtiskov prstov. Aretirali so več oseb, ki pa so dokazale svojo nekrivdo. Pravi krivec je prišel te dni oblastim slučajno v roke. Nekriminalni uradnik je podvel po dolgem času še en poskus, da najde storilca. Poslal je odtiske prstov na več central v inozemstvu in kopenhagenska policija je javila, da so odtiski identični z odtiski prstov natakarija Kurta Danilowskega, ki so ga iztirali iz Kopenhagna kot nadležnega tujca ter

ga daktiloskopirali. Nato je bil Danilowsky aretiran. Z njim vred so vtaknili v preiskovalni zapor neko Marijo Böhm, ki je priznala, da sta dali ona in njena med tem umrla sestra Danilowskemu pred umorom neko uspalno sredstvo ter da jima je Danilowsky po umoru priznal, da je Jakobyjevo umoril. Dal jima je tudi del ugrabljenih dragocenosti. Böhmova in Danilowsky sta bila konfrontirana. Danilowsky je tajil in prišlo je do dramatičnih scen. Kljub vsemu pa je daktiloskopični dokaz doprineš in Danilowskemu tajenje ne bo prav nič pomagalo.

Rop v brzovlaku. V noči od sobote na nedeljo sta napadla v brzovlaku Nova Kapela — Nova Gradiska dva neznanca lopova trgovca Ačir Mesica ter mu odvzela 25.000 Din, nakar sta izginila brez sledu.

Roparski umor v Titelu. V noči od sobote na nedeljo je umoril ruski emigrant Vasilije Saskov plačilnega natakarija hotela »Perkovac« v Titelu Jovana Imbrišića. Rus je pričakal plačilnega natakarija zvečer na dvorišču ter ga udaril parkrat z gorjačo s tako silo po glavi, da mu je zdrobil črepinjo. Nato je pokleknil na truplo ter vzel iz Imbrišićeve listnice 15.000 dinarjev. V istem trenutku je prišlo na dvorišče nekaj ljudi, ki so takoj izvedeli, kaj se je zgodilo. Navallili so na morilca, ga zvezali ter predali orožnikom.

Zločinstva Vujovićeve roparske tolpe. Glasovita Vujovićeva roparska tolpa je prav tako drzna in agilna, kakor je bila dosedaj, dasi je bil njen poglavar ubit v boju z orožniki. Tolpa je napadla te dni na cesti med Podgorico in Nikšićem avtomobil, v katerem je sedelo več oseb. Roparji so vse potnike opleniili ter prisilili s tem, da so namerili nanje puške, da so se odpeljali dalje. Potniki so »olajšanci« za 30.000 dinarjev.

Vse v redu, samo denarja ni bilo. V Derventi se je pripetila te dni nenavadna tatvina. Iz ročne blagajne na pošti je izginila vsota 102.000 Din. Blagajno so našli lepo zaklenjeno, prav tako vrata. Krivca še niso izsledili.

Neviden dijaški dom, ki stane 5 milijonov dinarjev. Pred 4 leti je bila uvedena po vsej Vojvodini akcija za zgradbo dijaškega doma v Beogradu. Dijaški dom je bil namenjen visokošolcem iz Vojvodine. V kratkem času je bilo nabranih v to svrhu 5 milijonov dinarjev. Pozneje se je odbor, ki je zbiral prispevke in čigar naloga je bila zgradba dijaškega doma na tihem razšel. Javnost ne ve ničesar o tem, kam so milijoni prešli. Kakor čujemo, so se vojvodinski visokošolci odločili, da misteriozno zadevo razščitijo. Novi Sad in vsa Vojvodina pričakuje senzacionalnih razkritij. Govori se o tem, da bodo kompromitirane ugledne osebe.

Vezuv je miren? Pred par dnevi je prinesel skoro ves svetovni tisk alarmantne vesti o intenzivnejši aktiviteti Vezuva, ki jo opazajo v zadnjem času. Pisalo se je, da je pričakovati v kratkem hudih erupcij. Sedaj italijanski tisk te vesti demantira ter trdi, da so lansirane v inozemске liste v namenu, da bi se škodovalo neapoljskemu prometu.

Predčasna zima na Angleškem. V Angliji se je začela zima. Na Škotski visoki planoti sneži, ob vsej obali divjajo ostri, mrzli viharji. Na nekaterih mestih obale je morje tako visoko, kakor ga ne pomnijo že več let. V Yorkshire-u je poplava, tako, da se vrši promet v čolnih. Vihar je poškodoval mnogo ladij.

Američanke zahtevajo cenzuro za radiotelefonijo. V Ameriki ni cenzure niti glede tiska, kaj šele glede radiotelefonijske, ki sicer — mimogrede polagoma izpodriva novinarstvo. — Vsak posameznik ima baje tam tako razvit čut za to, kaj se sme in kaj se ne sme, da je vsaka cenzura odveč. Cenzuro nadomešča notranja disciplina državljanov. Kljub temu pa so se šuli te dni glasovi, ki so zahtevali uvedbo cenzure za radiotelefonijo. Stvar je bila ta-le: Vse velike newyorske radiotelefonske postaje so lansirale v svet sledeči klic: Gospodična, ali imate vitke in lepe noge? Ali ste brezhibne rasti? itd. Ta klic se je ponavljal dnevno dvakrat. Dasi ni vseboval ravno ničesar nemoralnega ter je služil samo reklamnim namenom, je revolucioniral ameriško žensko pridorojo. Američanke so napisale na svoj prapor: »Čuvanje moralnosti« in zahtevale so na izredno dobro obiskanem shodu, da se uvede za radiotelefonske vesti cenzura.

Strogo postopanje s tihotapci. Finančno ministrstvo je zavrnilo vse pritožbe tihotapcev zoper kazni, ki jim jih je naložil carinski urad v Susaku. Kazni so jako občutljive, tako denarne kakor tudi zaporne. V zadnjih treh mesecih je bilo naloženih susaškim tihotapcem nad 300.000 Din denarnih glob.

Nevaren trgovec z dekleti. Pretekli teden je bil aretiran v Sarajevu trgovec z dekleti Efovič iz Podgorice, po poklicu konjederer. Aretirali so ga, ker je hotel prodati v eni izmed sarajevskih javnih hiš Marijo Matčeto iz Mostara. Pri prvem zaslišanju je kljub obremenilni izpovedi posestnice neke javne

hiše tajil. Pridržali so ga v zaporu in preiskava se je nadaljevala. Medtem je prejela sarajevska policija dopis od kotorske policije, ki vsebuje naravnost strašen opis, delovanja tega trgovca z dekleti. Ena od njegovih žrtev, Emilija Katič, ki jo je prisilil Efovič pred 4 meseci, da je postala prostitutka, se je javila prostovoljno pri kotorski policiji ter je izpovedala sledeče. Pred letom dni je bila natakarija. Bila je pridna ter je skušala tudi ohraniti svojo nedolžnost in upanju, da dobi enkrat čednega in pridnega moža. Medtem pa se je seznanila pred štirimi meseci s Efovičem. Možakar se je začel takoj zanimati za brhko deklet. Predstavil se ji je kot bančni uradnik, ji odkril svojo ljubezen ter ji obljubil zakon. Emilija mu je povedala, da je siromašna deklica brez premoženja, vendar jo je s svojim namazanim jezikom prepričal, da mu ne gre za denar in Emilija je bila mnenja, da je prišla končno vendar enkrat njena srečna urica in — vdala se mu je. Ostala sta dva dni v Trebinju, nakar sta se peljala v Podgorico. Tudi tu sta ostala dva dni. Ze drugi dan ni bilo denarja pri hihi in Efovič je pregovoril Emilijo, da je prodala svojo obleko. Drugi dan sta se peljala v Cetinje. Med vožnjo ji je izjavil Efovič, da bo morala vstopiti v javno hišo, da se preživi v začetku, češ, da jo vzame pozneje zopet k sebi ter jo poroči. Emilija se je, kakor pravi, silno prestrašila ter začela jokati in rotiti Efoviča usmiljenja... toda zaman! Efovič je imel tak vpliv nanjo, da se mu je dala povesti v neko javno hišo, kjer jo je prodal. Ker ni imela niti denarja niti obleke, ni mogla uiti. Razven tega jo je prisilil Efovič, da je vzela 200 dinarjev »predujema«. Ta predujem je morala izročiti njemu. Čez par dni je izginil, nesrečno deklico pa je pustil v javni hiši. Ko je sarajevska policija to izvedela, je Efoviča temeljito zaslišala. Efovič je izprva tajil. Protestiral je odločno zoper »bajke«, ki jih boče natveziti Emiliji policiji. Dejal je, da je živel z njo v divjem zakonu, da pa je šla nekoga dne prostovoljno v javno hišo. Kljub vsem njegovim intervencijam ni hotela hiše več zapustiti. Policija njegovemu zagovoru ni verjela in izkazalo se je, da je imela prav. Zakaj kmalu se je zapletel Efovič v taka protislovja, da je sam uvidel, da je najbolje, da prizna. In priznal je. Preiskava se nadaljuje, ker sumijo, da ima Efovič na vesti še več takih grehov.

Ljubljana.

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi ob ugodnem vremenu v nedeljo, dne 13. t. m. pod vodstvom dr. F. Steleta izlet na Vrzenec (ogled novoodkritih fresk iz konca 13. ter zač. in konca 15. stol.), Horjul, Zaklanec in Lesno brdo. Odhod z glavnega kolodvora z vlakom ob 7.48, cilj postaja Drenov grič. Pešhoje ves dan 9 do 4 ure.

Gledališki abonma za sezono 1925/26 se sprejema v veži dramskega gledališča od 9.—12. in od 3.—5. popoldne. Lanskim abonentom se rezervirajo stari sedeži do sobote 12. t. m. Od torka 15. t. m. se sprejemajo novi abonenti. Letni abonma se vplača lahko tudi v osmih obrokih. Državni uradniki imajo znaten popust.

Abiturijenti I. drž. gimnazije, letnik 1910 se sestanejo v soboto, dne 12. t. m. ob osmih zvečer v hotelu »Union«.

Javen shod železničarjev sklicuje Pokrajinski odbor UJNZ v četrtek dne 10. t. m. ob 19. uri 30 min. v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: Poročilo o bolniški blagajni in volitve v bolniško blagajno. Raznoterosti. — Železničarji! Ako hočete slišati čisto resnico o bolniški blagajni in nje dosedanjem delovanju pridite vsi na javen shod. — Pokrajinski odbor UJNZ.

PROSNJA.

Državni namesteneec, ki je že tretje leto brez družinskega stanovanja, in ki je bil pred štirimi tedni vsled odloka stan. oblasti, kot podnajemnik prisilno vržen z družino na cesto, išče dobrosrčnega človeka, ki bi mu oddal v najem ali podnajem prazno sobo, za katero bi plačal do 400 Din mesečne najemnine.

Imenovani je vojni invalid in oče dveh nepreskrbljenih otrok. Ze štiri tedne stanuje v neki vlažni in skrajno nehygienični avtogarži, katera nima nobenega okna. Družinski oče je bolan na pljučih in se mora vsled odredbe zdravnika nujno izseliti iz nehygienične garaže, da ne zapade tuberkulozi. Številne prošnje na stanovanjsko oblastvo so ostale brezuspešne in ima tudi stanovanjsko sodišče v tej skrajni sili gluha ušesa, vsled tega se obrača za pomoč do dobrosrčnih ljudi.

Blagohotne ponudbe naj se pošljejo na naslov: R. V., Ljubljana, Justična palača, ali pa oddajo pri vratarju.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 9. septembra 1925.

Vrednote: Invest. posojilo iz l. 1921 den. 77; loter. drž. renta za voj. škodo den. 300; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 25; kom. zadolžnice Kranj. dež. banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica den. 201, bl. 204; Ljubljanska kred. banka den. 225, bl. 240; Merkantilna banka den. 100, bl. 102; Prva hrv. štedionica den. 911; Kreditni zavod den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. den. 80; Trboveljska den. 350; Združene pap. Vevče den. 120; Stavbna družba den. 165, bl. 180.

Blago: Testoni, monte, fco Postojna den. 550; madrieri, 75/220, od 4—8 m, I., II., III., fco meja den. 575; deske, pod mero, 25 in 30 mm, od 10 cm naprej, fco meja den. 500; bukova drva, 1 m dolž., suha, fco meja, 8 vag., den. 22.50, bl. 22.50; bukovo oglje, praška, fco Borovnica, 1 vag., den. 20, bl. 20; pšenica potiska, 77/78 kg, fco bč. postaja, 2 vag., den. 250, bl. 250; pšenica domača, fco Ljubljana den. 250; korusa slavonska, par.

Ljubljana bl. 220; koroza slavonska, fco Pstojna trs., 1 vag., den. 224, bl. 224; oves slavonski, par. Ljubljana bl. 180; krompir rožnati, fco nakl. postaja bl. 65; laneno seme, la, fco Ljubljana den. 540; kostanj la, fco slavonska postaja bl. 250; koroza, par. Boh. Bistrica, plaš. po prevzemu, 1 vag., den. 220, bl. 220.

BORZE.

— Zagreb, 9. sept. Amsterdam 22.65—22.85, Newyork 55.78—56.38 (55.86—56.46), London 271.46—273.46 (272—274), Paris 264.80—268.80, Praga 165.40—167.40 (165.80—167.80), Curih 10.81—10.89 (10.828—10.908), Bruselj 254—258, Milan 239.54—241.95 (242.10—242.50), Dunaj 7.8675—7.9675 (7.887—7.985).

— Curih, dne 9. septembra. Beograd 9.225, Newyork 517.80 (518.10), London 25.1050 (25.13), Paris 24.35 (24.30), Praga 15.80 (15.35), Amsterdam 208.30 (208.50), Brusel-les 23.06 (23.05), Milan 21.75 (20.75), Berlin 123.15 (123.30), Budimpešta 72.65 (72.60), Dunaj 73.05 (73.05).

× Prodaja bombažnih odpadkov. Dne 25. septembra t. l. se vrši pri 2. zavodu na izrabo vojne odeve v Sarajevu ustnena licitacija glede prodaje 10.333 kg bombažnih odpadkov. Natančnejši pogoji so na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

HABSBURGOVSKI PATRIOTIZEM.

Kdo se ne spominja te avstrijske fraze, ki je tudi nekaterim našim revnim ljudem izavabila njih zadnje zlato verižico, njih zadnji zlat prstan.

Niso pa bili vsi tako neumni, da bi naselili tej frazi, zlasti pa ne bogatini in vsem na čelu Habsburžani. Revni sloji so se ponasili s tem, da so dali v korist domovine zlato za železo, Habsburžani pa so se ponasili s tem, da niso ničesar dali. Niti en sam zlat prstan, in vendar so imeli zlata in srebra kakor nihče.

Te dni so bili razkazani novinarjem nekateri prostori, takozvani Aleksandrovi apartmani, v dunajskem dvoru. Dvorane z zaslitimi okni, sredi nje pa velika miza, pripravljena za gala-obed 140 oseb. Nad mizo pa gorila dva sijajna lestena in razsipno mečeta luč na zlate predmete, ki so razstavljeni po mizi. Novinarji, ki so po svojem poklicu navajeni, da se nikdar ne začudijo, so obstremeli nad krasoto, ki se je zasvetila njih očem. Pozlačeno namizno orodje za 140 oseb in masivnega srebra, v skupni teži 2500 kilogramov je bilo na mizi. Zlate skledice in skodelice, delo najznamenitejših zlatarjev, so bile razstavljene po mizi. Na vsaki po monogram F. J. I. I. (Franciscus Josephus I. Imperator.) Neprecenljive vrednosti je to orodje in znatno bi se mogle popraviti z njim od vojne razbite avstrijske finance, toda niti en

gram vsega tega bogastva ni bil od Habsburžanov zrtvovan.

Nato so bile razkazane novinarjem takozvane srebrne dvorane. Prejšnje bogastvo se je moralo skriti v primeru z bogastvom, ki se je nudilo tu očem. Najfinejši porcelan, francoski, japonski, dunajski, je bil tu razstavljen v velikanskih množinah. V omarah se vidijo masivni zlati vrči, masivne zlate skodelice in potem velikanske množine zlatih nožev, vilic in žlic najrazličnejših vrst. Od vsake vrste pa je 400 kosov.

Tudi od tega bogastva ni šel niti gram iz rok Habsburžanov. Zrtvovanje je bilo naloga narodov, naloga Habsburžanov pa je bila zbiranje bogastva.

Vse, kar so storili Habsburžani, je bilo samo to, da so pohvalili one, ki so izrekli iz naroda žrtve. Ker tisti, ki so žrtvovali, niso bili deležni niti pohvale.

Tak je bil patriotizem Habsburžanov v praksi. Treba, da si to zapomnijo še pozni rodovi.

SANJE.

Zena rudarja je imela neke noči hude sanje. Sanjalo se ji je, da se je zrušil rov, v katerem je delal njen mož, ter so bili vsi rudarji zasuti. Videla je v sanjah, kako so nosili iz rova strašno razmesarjena trupla rudarjev. Tudi njen mož, ki ga je zeles ljubila, je bil med njimi.

Ko se je zjutraj zbudila, je povedala sanje svojemu možu ter ga rotila, naj ta dan ne gre na delo, kajti sicer se mu pripeti gotovo kaj slabega. Mož se je izprva smejal, končno pa se je dal vendarle preprositi. Javil se je bolnim in veselil se je belega dne, ki ga sicer ni skoro nikdar videl. Ko se je zmrčilo, je sedel za peč ter pihal iz pipe oblake tobaka predse.

Medtem je stopila v sobo njegova žena. Razburjena je dejala: »Nesreča, ki sem ti jo prerokovala, se je res pripetila.«

»Ne,« je odvrnil mož, »ti se šališ!«

»Boga mi, ne šalim se. Rov se je zrušil. K sreči ni nihče ponesrečil. Vsi tvoji tovariši so že zunaj. Nobenemu se ni pripetilo nič hudega, samo nekaj jih je lahko poškodovanih. Oj, kako dobro je, da si me ubogal ter ostal doma! Kdo ve, mogoče bi ti usoda ne bila tako mila, kakor je bila tvojim tovarišem.«

Zadovoljno, poln hvaležnosti, se je naslonil na peč.

V tem trenutku pa mu je padel s peči na glavo likalnik. Ost mu je prebila lobanjo in zgrudil se je s kratkim krikom mrtev na tla.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zeleznikar Aleksander.

Za tiskarno »Merkur« Andrej Sever.

Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Prav počasi, nekoliko hitreje kot pešec, drči avto po tej cesti. Leonor želi tako. Misli, da sanja. To je prvi tropiški pragozd, ki ga vidi, in to v vsej indijski krasoti! Velikanska drevesa, rastline ovijalke in duhteči vaniljski grmi — opice in papige — vsega je dosti. Zakaj človek potrebuje sliko, ki vdahne besedi življenje, sicer je beseda mrtva.

»Poglejte, sloni!« zakliče Leonor.

Približno tristo metrov pred njimi je stopil iz gozda na cesto, eden izmed največjih. Zavihti rilec in ga drži potem v elegantnem loku navzgor. Tako stoječ gleda nasproti bližajočemu se avtomobilu, ki ga Leonor kmalu ustavi.

Misli, da je to ukročen slon, in kar ne more verjeti Georgu, da je tu še mnogo divjih slonov.

Debelokožec z mogočnima čekanoma zopet zavihti z rilcem na drugo stran v gozd, takoj za njim prekoraci čisto drugo brez čekanov, potem tretji... naštejejo jih več kot štirideset, nekateri imajo čekane, a nobeden takih, kot vodnik, vmes je tudi nekaj majhnih, še prav mladih slonov.

Niti najmanjšega šuma ni bilo slišati, ko je izginila čreda v gozdu, ki je bil videti neprodiren, a počila ni niti ena vejica. Vse se je vršilo, kot v sanjah.

»Ali verjamete sedaj, da so to divji sloni?«

(79)

»Da, ali kako je to mogoče tako blizu najvišje kulture!«

Je pač tako. Tu v Zadnji Indiji je še mnogo slonov, a jih je težko ustreliti. Pač zato jih je še dosti. Slon je gozdna žival, njegova glavna hrana so drevesne veje in kljub svoji neokretnosti, ki je pa le dozdevna, se neslišno vije preko goščav, v katere ne more konj za njim. V džunglah je pa še bolj na varnem; njegova največja zabava pa je, zagrebati se v močvirje, tako, da je videti le rilec, s katerim diha. Izkušnje pa so ga tudi izučile, kako se mora varovati človeka.

»Eč želite, napramo lov na slone, toda potem...«

»Pa zakaj bi vse postreljali?« ga zavrne Leonor.

Veselila se je na lovske doživljaje, toda kot strastna lovkinja se pa ni izkazala, kar pa je le častno zanjo. Jo to pač plemenitaška zabava — da, ali plemenitaško in barbarsko, to sta precej svobodna pojma. Potem pa še sedanjí lovi z gonjo; te bodo pač sodili nekoč naši potomci.

»Slišite, dragi moj,« začne Adam, »kaj pa je pravzaprav to rododendron?«

»Rododendron?« ponovi Georg počasi. »Te besede sploh ne poznam.«

»Pa ste rekli, da ste tekli preko vse Indije in niti ne veste, kaj je rododendron? Na, tu se pa že res vse neha!«

»Oh, čakajte. To je najbrže kak predpotopen slon.«

»Predpotopen slon? No, zdaj pa res kar neha!«

»Ali naj predpotopnega slona vtaknem v nos?«

»Vtaknete v nos? Kaj pa pravzaprav menite?«

»No, to je vendar tobak za nosljanje, ki raste tu v Indiji na drevesih.«

»Tobak za nosljanje, ki raste na drevesih? Ali imate za norca?«

Toda Adam je imel prav, izrazil se je le na svoj način. V jedilnici je stal na polici majhen konverzijski leksikon, tam je bil listal Adam, ne pri besedi Indija, temveč pri svoji najljubši besedi »tobak«. Čital je, da v Indiji suše in zdrobe liste drevesa rododendrona kot nadomestilo za tobak.

Ker so podobne besede mastodon in enake, se je Georg domislil praživali.

»Pogledati morate pri besedi rododendron.«

»Sem že, ali tam ni nič povedanega.«

Tako je bilo. V malem, nepopolnem leksikonu je manjkala beseda rododendron. Tobak je pač važnejši.

»Vam bom pa jaz pomagala,« se smehljala Leonor. »Slučajno mi je to znano. Rododendron je indijsko rožno drevo; imenujejo ga tako, ker ima velike, rdeče cvete. Ako uporabljajo liste za nosljanje, tega ne vem, pač pa, da jih jedo. V Curihu, v našem vrtu je rastle tako drevo, seveda cvetelo ni nikdar.«

»Ali pa je imelo liste?«

»Da, gotovo.«

»Ali ste jih nosljali?«

»Ne, tudi jedla jih nisem.«

»No, tedaj pa bodite tako dobri in pazite, če pri demo mimo takega rododendrona.«

(Dalje prih.)

K SEZIJI

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materiala ponuja v preprodajo:

FRANC SWATY

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov Maribor, Jugoslavija.

Kije se kupi?

le pri tvrdki

JOSIP PETELINC

Ljubljana

BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA OB VODI najboljši živalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk „GRITZ-ER“ — „ADLER“ — „PHONIX“ Isto tam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pneumatika, pouk o voze-nju na stroj brezplačno! Večletna garancija! Na veliko!

Kurja očesa

Sklepišče v lekarnah ali drogerijah naravnost iz tovarne in glavnega skladišča.

M. BRNJAK, lekarnar, Sisak.

Gospodična

lepo zunanosti, veselega značaja je boljše ljubljanske družine, stalno nameščena, želi dopisovati z elegantnim mladim gospodičem, blagega značaja, ki ima veselje do vseh vrst športa, posebno daljših izletov v svrhu medsebojnega spoznanja. Cenjene ponudbe s sliko, ki se na zahtevo takoj vrne, se prosijo na upravo lista pod »Lilija«. Tajnost zadržana.

Strojenisec

zmožen vseh pisarniških poslov z zelo dobro kvalifikacijo išče primerno službo. Nastopi lahko takoj. Cenj. ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod značko »Pridnost«.

Proda se

dobro ohranjena železna peč (gašperček) po zelo nizki ceni. Istotam se proda omara za obleko in 2 krásni umetniški slikli. Ročno delo. Naslov pove uprava lista.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

zidarskih in težaških del

v mestni klavnici in sicer:

Preuredbo prašičje in velike klavnice

z vsemi prizidki, napravo

konjske klavnice, nove kutelije, predhladilnice, hladilnice, strojarne, kotlarne itd.

Vse potrebne podatke je dobiti proti povrnitvi nabavnih stroškov od dne 9. septembra 1925. dalje med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ul. št. 1./III. levo.

Ponudbe je vložiti najkasneje dne 22. septembra t. l. do 12. ure v mestnem gradbenem uradu.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1925.

Mestni magistrat ljubljanski.

GAMAUFVOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredne hitrega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barva. Razpošilja društvo: Cena zavojčku Din 3.—.

VRTNARSKA ŠOLA V KRANJU.

Glavna zbirna: Kranjska Aduja, Bajc, Urbančič, Kane.

Instrukcije

sprejme osmošolec. — Ponudbe na upravo lista pod »osmošolec«.

Kupijo se

dobro ohranjene smuti. Ponudbe s navedbo cene pod: »Planinski raj«.

Dopisovati

želi mlad, zelo naobražen in dobro sitiran uradnik, neomadeževane preteklosti z gospodično iz boljše družine. Starost od 18—24 let. Eventualna ženitev ni izključena. Le resne ponudbe s sliko, poslani na upravo pod »Zvonček«.

2 stanovanji

v novih vilah ob Dunajski cesti oddaja Pokojninski zavod v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Gospodična

srednjih let, spretna v gospodinjstvu, perfektna v kuhanju, želi mesto h gospodu, samcu ali vdovu s 1—2 otroki. Verziranja je tudi v vseh delih živjanja. Gre tudi kot vzgojiteljica. — Cenjene ponudbe na upravo pod »Dobra in varna gospodinja«.

Samostojna

knjigovodkinja in korespondentinja z večletno prakso išče stalno mesto za takoj v večjem kraju na Gorenjskem. Ponudbe s navedbo plače na upravo lista pod »Energična moč«.

Stanovanje

ostoječe iz 1. odnosno 2 sob, kuhinje in pritliklin išče za takoj proti nagradi uradnik. Ponudbe je poslati pod »Takoj« na upravo lista.

Dobro ohranjeno

žensko kolo se kupi. Ponudbe na upravo lista pod: »Kolo I.III«.

Uradnica

z večletno prakso večša vseh pisarniških del išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe prosí na upravo lista pod »Zanesljivac«.